

Jäätmereform ja pakendid

KLIIMAMINISTEERIUM

Ivo Jaanisoo
elukeskkonna ja ringmajanduse asekantsler
Katrin Koppel
olmejäätmete valdkonnajuht
28.05.2024

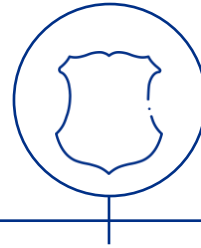

...2024 I kv
põhimõtete
tutvustamine
partneritele,
avalikkusele,
ümarlauad

2024.
18. aprill
VTK
kooskõlastamine

2024 II PA
eelnõu esitamine
Riigikogule

2025
muudatuste
kehtestamine

2025 ja edasi
muudatuste
elluviimine

+ 2024. a maikuu jooksul VTK tagasiside arutelud

Pärast jäätmereformi

- + Eesti majandusse lisandub aastas 150 000 tonni uut ressursi
- + Suudame enamuse liigiti kogutud materjalist Eestis ringlusse võtta
- + Ladestatud olmejäätmete maht viidud 100 000 tonnilt/a-st nullilähedaseks
- + Liigiti kogumise kohad paiknevad mugavalt, süsteem on inimestele lihtne ja arusaadav ning e-riigile kohaselt läbipaistev
- + Kulud eeskujulikult sorteerivale leibkonnale 3-5 eur/kuu, mittesortijale x3
- + Puhtam elukeskkond vastavalt iga konkreetse koha eripäradele

Rahvusvaheline kontekst - pakendid

- + **Plasti vähendamine.** Ülemaailmse plastileppega saavad riigid kohustuse plasti kasutamise optimeerimiseks, innovatsiooniks ja jäätmete vähendamiseks.
- + **Teisene toore.** EL pakendimäärus seab peagi riikidele nõuded pakendite teisese toorme sisaldusele. Eeldus: liigiti kogutud puhas jäätmematerjal.
- + **Ringlussevõetavus.** EL pakendimäärusest saabuv kohustus 2030 a-ks kõigile pakenditele
- + **Korduskasutuspakendid.** EL pakendimäärus hakkab seadma sihtarve.
- + **Ringlusse võtmata pakendiplast.** Eesti maksumaksjad maksavad EL-ile igal aastal umbes 20 miljonit eurot ringlusse võtmata pakendiplasti eest.
- + **Ekspordipiirangud.** Riikidevahelise jäätmeveo määrusest keeld plastjäätmetele al. 2026

Olulisemad sihtmäärad (PPWR)

+ **Teise toorme sisaldus** (2030 / 2040)

+ Ühekordne plastist joogipudel: 30% / 65%

+ Muu pakend: 35% / 65%

+ Madalamad määrad kontaktitundlikule pakendile

+ **Korduskasutus** (2030 / 2040)

+ Joogipudel 10% / 40%

+ Transpordipakend 40% / 70%

Pakendijäätmete teke ja ringlussevõtt

Teke (t)

199 588

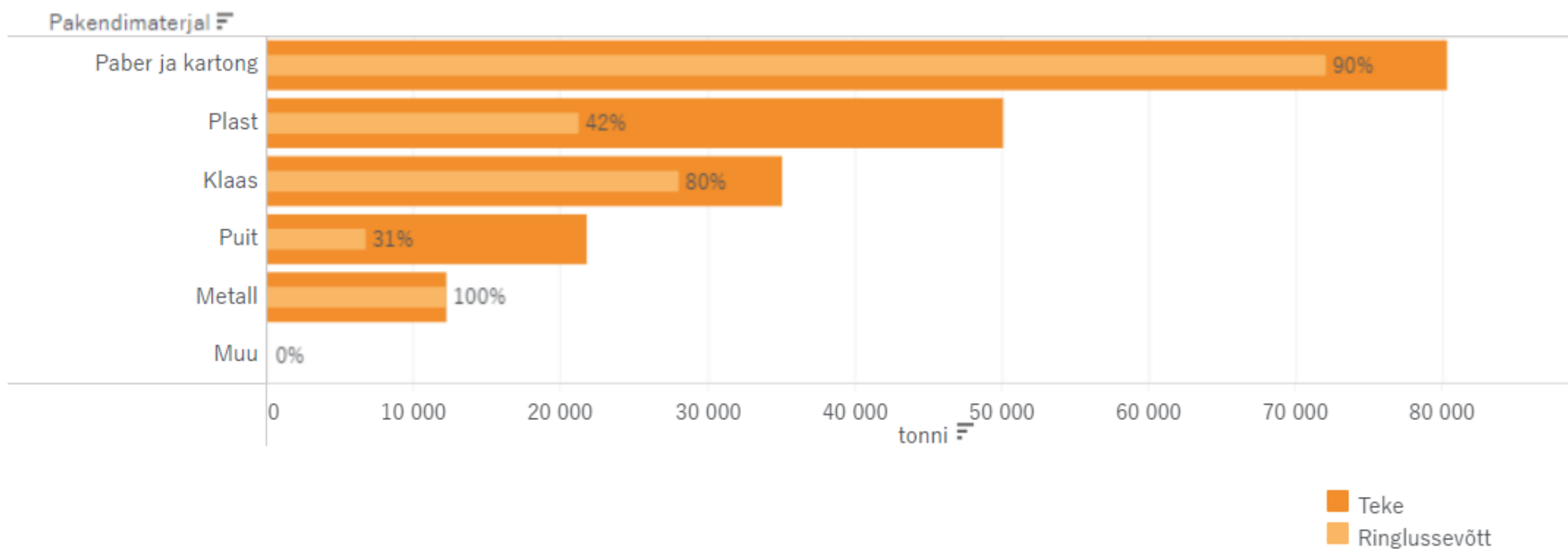
Ringlussevõtt (t)

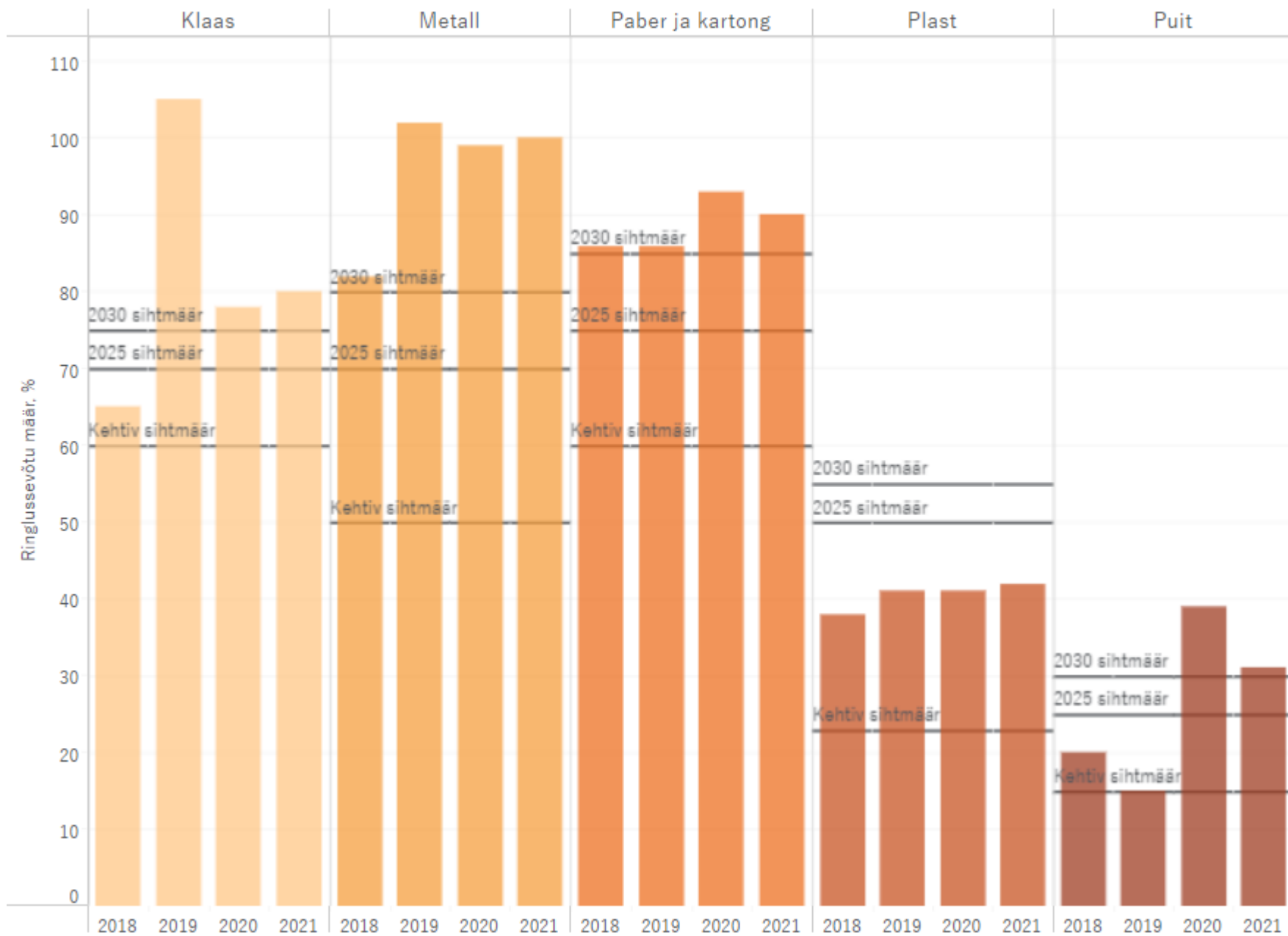
140 535

Ringlussevõtu määr (%)

70

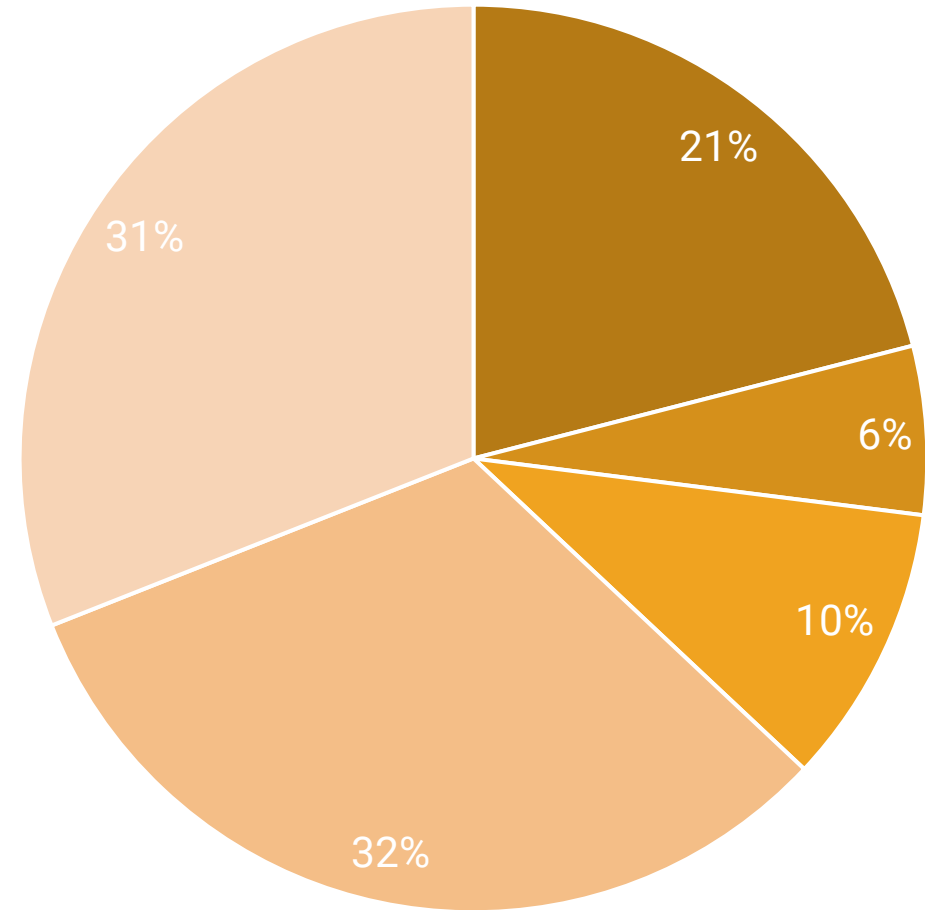
Teke ja ringlussevõtt materjalide lõikes

Segaolmejäätmete sisaldus

■ Muud jäätmed

■ Vanapaber

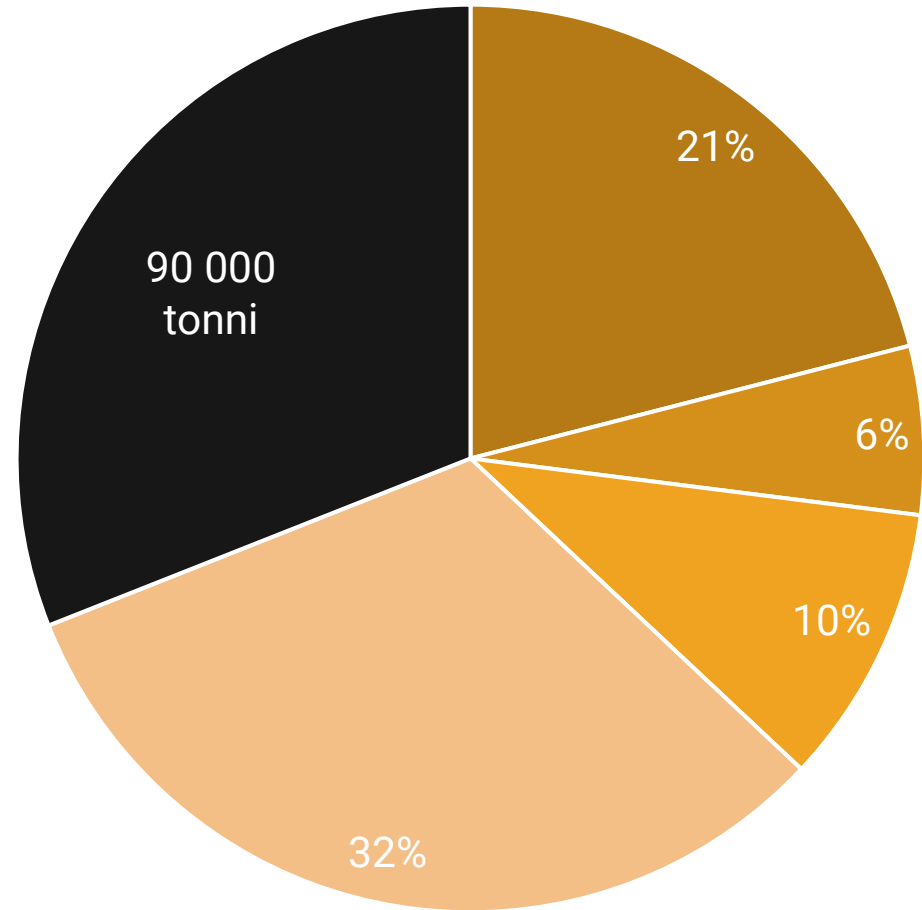
■ Pakendijäätmed

■ Tekstiil ja rõivad

■ Biojäätmed

Segaolmejäätmete sisaldus

■ Muud jäätmed

■ Vanapaber

■ Pakendijäätmed

■ Tekstiil ja rõivad

■ Biojäätmed

Jäätmereformiga

- + ...viiakse tiheasustuses pakendivedu kohtkogumisele
- + ...ühildatakse pakendivedu segaolmejätmete veoteenusega (KOJV)
- + ...soositakse pakendijätmete ringlussevõttu (nn pakendijätmete aktsiis)
- + ...soositakse säästlikumat materjalikasutust (nn pakendiaktsiis)

Koalitsioonilepe 2023-27: „Tõhustame pakendijätmete tootjavastutuse süsteemi toimimist ning seame müügipakendi ringlussevõtule eraldi sihtmäära...Maksustame pakendite ja plasti kasutamist eesmärgiga vähendada pakendijätmete teket“

Pakendite kohtkogumine

- + **Eesmärk:** Segaolmejäätmete ja pakendite vedu pakutakse ühe teenusena
- + **JR lahendus:** Pakendijäätmed kogutakse tekkekohalt ühe vedaja poolt kolmes fraktsioonis (klaas, plast-metall, paber-papp) korraldatud jäätmeveolepingus

Tagasiside:

- + **Positiivne:** Üldine toetus, vanapaber ja paber-papp-pakendid ühildada
- + **Vajab lahendusi:** jäätmeliikide eristamine tekkekohal, kulude jaotamine, KOV-de vastutus, sorteerimistehastesse investeerimine, paralleelsüsteem avalike konteineritega, paindlikkus inimesele

Pakendiaktsiis

- + **Eesmärk:** Paraneb motivatsioon ringlussevõetavuseks ja ringlussevõtuks
- + **JR lahendus:** Kaheosaline pakendiaktsiis ebapiisavalt ringlusse võetud ja turule lastavatele pakenditele vastavalt materjalile

Tagasiside:

- + **Positiivne:** Erisus pandi- ja korduskasutuspakendile
- + **Vajab lahendusi:** Pakendimaterjalide eristamise ulatus, alternatiivide olemasolu, tugevam seos pakendimäärusega, seos EL omavahendi tasuga

Pakendiaktsiis (2)

- + Maksumäär sõltub saavutatud ringlussevõtu määrast pakendimaterjali liikide lõikes – kui ringlussevõtt suureneb, siis maksumäär väheneb.
- + Erandid mikroettevõtetele, teisele toorme kasutusele, pandi- ja korduskasutuspakendile

Saavutatud ringlussevõtu määr (%) va puit	Aktsiisisumma 1 tonni pakendimaterjali kohta							Puit	Saavutatud puidu ringlussevõtu määr (%)
	plast, mitte mono	plast, mono	muu matrajal	alu-miinium	must-metall	paber ja karton	klaas		
55	450	225	250					200	30
56	440	220	244,5					190	31
57	430	215	239					180	32
58	420	210	233,5					170	33
59	410	205	228					160	34
60	400	200	222,5					150	35
61	390	195	217					140	36
62	380	190	211,5					130	37
63	370	185	206					120	38
64	360	180	200,5					110	39
65	350	175	195					100	40
66	340	170	189,5					90	41
67	330	165	184					80	42
68	320	160	178,5					70	43
69	310	155	173					60	44
70	300	150	167,5	80	70	60	20	50	45
71	290	145	162	77,5	67,5	58	19,5		
72	280	140	156,5	75	65	56	19		
73	270	135	151	72,5	62,5	54	18,5		
74	260	130	145,5	70	60	52	18		
75	250	125	140	67,5	57,5	50	17,5		
76	240	120	134,5	65	55	48	17		
77	230	115	129	62,5	52,5	46	16,5		
78	220	110	123,5	60	50	44	16		
79	210	105	118	57,5	47,5	42	15,5		
80	200	100	112,5	55	45	40	15		
81	190	95	107	52,5	42,5	38	14,5		
82	180	90	101,5	50	40	36	14		
83	170	85	96	47,5	37,5	34	13,5		
84	160	80	90,5	45	35	32	13		
85	150	75	85	42,5	32,5	30	12,5		
86	140	70	79,5	40	30	28	12		
87	130	65	74	37,5	27,5	26	11,5		
88	120	60	68,5	35	25	24	11		
89	110	55	63	32,5	22,5	22	10,5		
90	100	50	57,5	30	20	20	10		

Tagasisidest lähtuvad muudatused

- + **Müügipakendi sihtarv** – ettepanek jätta ära. Administratiivselt liiga koormav, asendatav tekkekohalt kogumise ja täiendatud pakendiaktsiisiga
- + **Kulude jagamine** – ei saa jääda ainult pakendiettevõtjale, vaid teatud ulatuses ka jäätmevaldajale (seaduse järgi 30s/tühjenduskord)
- + **Pakendiaktsiisi rahaline maht** – peaks vastama realselt pakendiettevõtjate isikustatud kuludele (ca 12-13mln)
- + **Ajatamine** – aktsiisimuudatuste jõustumine üleminekuajaga a-l 2026

Jäätmereform ja pakendid

KLIIMAMINISTEERIUM

Ivo Jaanisoo
elukeskkonna ja ringmajanduse asekantsler
Katrin Koppel
olmejäätmete valdkonnajuht
28.05.2024

